

Nyt om miljø & udvikling

92-gruppen er et samarbejde mellem 20 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og andre sager vedrørende internationalt miljø og udvikling.

92-gruppen

c/o Danmarks Naturfredningsforening
Madsnedøgade 20
2100 København Ø
T 39 17 40 32
F 39 17 41 41
E 92-gruppen@dn.dk

INDHOLD – NR. 14 – D. 15. 09. 03

WTO-FORHANDLINGERNE KØRT AF SPORET 1

REGERINGEN ER ALLEREDE VED AT SÆTTE HANDLING BAG ORDENE FRA JOHANNESBURG 2

FRA ORD TIL HANDLING...? 3

GULD OG GRØNNE 2015-MÅL 4

FISKERIAFTALER: PARTNERSKABER ELLER UDBYTNING? 5

ARRANGEMENTER 5

REDAKTION 7

WTO-forhandlingerne kørt af sporet

Af John Nordbo, 92-gruppen

Søndag sluttede verdenshandelsorganisationen WTO's ministerkonference i den mexicanske badeby Cancun. Mødet endte ikke i den afslappende atmosfære, som omgivelserne lagde op til.

"ingen muligheder for at opnå enighed om en ministererklæring."

Ét døgn før de fleste havde ventet, at mødet ville ende, erklærede den mexicanske udenrigsminister og formand for mødet, at nu var det slut. Han så ingen muligheder for at opnå enighed om en ministererklæring. Det var muligvis en anelse forhastet, men der var ikke tvivl om, at forhandlingerne var gået alvorligt i hårdknude.

"De fleste ulande kunne ikke se nogen fordel for dem i en investeringsaftale"

Forud var gået flere dages intense forhandlinger, hvor især EU havde gjort sig bemærket ved *ikke* at ville gå med til fastsættelse af konkrete mål for reduktioner af landbrugsstøtten og tolden på landbrugsvarer, *samtidig* med at man forlangte, at ulandene skulle gå med til nye forhandlinger om bl.a. investeringer. De fleste ulande kunne ikke se nogen fordel for dem i en investeringsaftale og fandt samtidig, at deres begrænsede forhandlingskapacitet skulle bruges til at forhandle om de emner, der allerede er en del af WTO-forhandlingerne i den såkaldte "Doha-runde".

"i høj grad EU, som med maksimale krav og minimale indrømmelser bidrog til, at ministerkonferencen faldt sammen."

Det var altså i høj grad EU, som med maksimale krav og minimale indrømmelser bidrog til, at ministerkonferencen faldt sammen.

nimale indrømmelser bidrog til, at ministerkonferencen faldt sammen."

"tvivlsomt, om der overhovedet vil komme gang i WTO-forhandlingerne igen, før [...] en ny ministerkonference om 1-2 år."

"Der vil gå længere tid, før fattige bønder i ulande kan slippe for at skulle konkurrere med bønder fra Japan, EU og USA"

"Ét af de områder, hvor ord allerede er blevet til handling, er ulovlig skovhugst."

"Danmark arbejder for en effektiv overvågningsmekanisme i den glo-

Konsekvenserne af sammenbruddet er alvorlige. På ministerkonferencen skulle der være truffet beslutninger, som gjorde det realistisk at afslutte forhandlingerne i Doha-runden om liberalisering af handlen med landbrugsvarer, industrivarer og serviceydelser inden 1. januar 2005. Det er næppe realistisk længere. Faktisk er det tvivlsomt, om der overhovedet vil komme gang i WTO-forhandlingerne igen, før der har været afholdt en ny ministerkonference om 1-2 år.

Det har betydning for mennesker og miljø. Der vil gå længere tid, før fattige bønder i ulande kan slippe for at skulle konkurrere med bønder fra Japan, EU og USA, som i gennemsnit modtager mere end 100.000 kr. i statsstøtte om året. Og der vil gå længere tid, før landbruget i de rige lande vil blive mindre intensivt og miljøbelastende.

Der er kun få vindere i Cancun, nemlig de landbrugsorganisationer, som ønsker reformer på landbrugsområdet udskudt så længe som muligt. Jeg ønsker *ikke* tillykke.

Regeringen er allerede ved at sætte handling bag ordene fra Johannesburg

Af Miljøminister Hans Christian Schmidt

På mit eget område fremlagde regeringen allerede før Johannesburg en naturpolitisk redegørelse. Nu følger vi op med en handlingsplan for biologisk mangfoldighed og ændringer i naturbeskyttelsesloven og skovloven. Samtidig sætter vi 5-6 pilotprojekter i gang for nationalparker.

Ét af de områder, hvor ord allerede er blevet til handling, er ulovlig skovhugst. Det har 92-gruppen medvirket til at få på dagsordenen. Tak for det!

Som aftalt i Johannesburg har regeringen sat det mål, at der i 2020 ikke længere må være produkter eller varer på markedet, som indeholder kemikalier med særligt problematiske effekter for sundhed eller miljø.

I juni fremlagde regeringen sin strategi for miljø og sundhed. Og under det danske EU-formandskab lagde vi et stort arbejde i at skabe international opfølgning på målet. Danmark arbejder for en effektiv overvågningsmekanisme i den globale kemikaliestrategi, og i EU presser vi på for en ambitiøs kemikalielovgivning.

bale kemikaliestrategi"

"Den manglende opbakning i Johannesburg til et konkret mål for vedvarende energi reagerede vi omgående på i EU-kredsen."

"Men bæredygtighed er ikke kun en opgave for regeringer."

"Mest iøjnefaldende er det måske, at der endnu ikke, et helt år efter Topmødet, foreligger en dansk handlingsplan for opfølgningen."

"Der er brug for noget, der er lige

ning.

En af de centrale internationale udfordringer er at få EU's internationale vandinitiativ sat i fuld funktion. Danmark er både "lead-country" på indsatsen i EECCA-landene (Østeuropa, Kaukasus og Centralasien) og på vandforsynings- og sanitetsdelen af partnerskabet med Afrika.

Vi vil også arbejde i CSD for en effektiv opfølgning på Johannesburg-målsætningerne om vand, sanitet og bosætning.

Den manglende opbakning i Johannesburg til et konkret mål for vedvarende energi reagerede vi omgående på i EU-kredsen. Vi lancerede en deklARATION med ligesindede lande. Den danner nu grundstenen i et samarbejde om VE mellem foreløbig 80 lande. Som opfølgning har regeringen bl.a. taget initiativ til en stor international konference om vedvarende energi i Sønderborg her den 17.-19. september.

Men bæredygtighed er ikke kun en opgave for regeringer. Der er brug for alles ressourcer og kvalifikationer. De lokale forvaltninger, organisationer, foreninger og erhvervslivet spiller betydelige roller.

Fra ord til handling....?

Af Kim Carstensen, WWF Verdensnaturfonden

Miljøministeren gentog det ved 92-gruppens konference den 4. september: "Fra ord til handling" - det var regeringens motto ved hjemkomsten fra Johannesburg for et år siden.

Egentlig var det modigt af ham, for i modsætning til andre af regeringens slogans f.eks. 'Mest miljø for pengene'¹, som kan være svært at gennemskue, er det ret let at se hulheden i mottoet om ord og handling.

Mest iøjnefaldende er det måske, at der endnu ikke, et helt år efter Topmødet, foreligger en dansk handlingsplan for opfølgningen. Det er ikke imponerende. Men ministeren lovede igen, at nu kommer den snart...

Der er brug for noget, der er lige så konstruktivt som nogle af de ting, regeringen faktisk har arbejdet for i EU. Her skal regeringen roses for at have fastholdt EU's fokus på Johannesburg under det danske formandskab sidste efterår, for at have pres-

¹ Kendt slogan, som betyder noget i retning af 'Hvis vi absolut skal bruge penge på miljø, så skal det i hvert fald ikke være mere end højst nødvendigt'.

så konstruktivt som nogle af de ting, regeringen faktisk har arbejdet for i EU."

"Til gengæld kniber det med opfølgningen i Danmark."

"billedet forstemmende: Der skæres ned over hele linien"

"Hvis regeringen skal leve op til sit eget motto, er der brug for en helt ny politisk vilje."

"selvom visse regioner i verden kan nå nogle af målene, så ser de nærmest ud til at være uopnåelige for landene i Afrika syd for Sahara."

"Danmark har brudt bistandens binding til BNI, og er [...] på vej ned mod 0,8%"

"rapporten [...] fremstår [...] stort set uden konkrete angivelser og indikatorer, og uden en diskussion

set på for at sikre et indhold i EU's partnerskaber om vand og energi og for at have været en vigtig drivkraft bag det – stadig alt for svage – initiativ til et EU-program for bæredygtig produktion og forbrug. Der mangler stadig at blive gjort meget, men på disse områder har regeringen spillet en positiv rolle.

Til gengæld kniber det med opfølgningen i Danmark. Hvis vi ser på miljøpolitikken, som nok er en god indikator for indsatsen, er det svært at se andre positive opfølgninger på Johannesburg end ministerens indsats for at bekæmpe ulovlig tømmerhugst. Ellers er billedet forstemmende: Der skæres ned over hele linien, klimaindsatsen eksporteres til lande, hvis CO₂-udslip er en brøkdel af vores, støtten til renere produkter og vedvarende energi fjernes, miljøbistanden til Central- og Østeuropa minimeres, og det svirrer med meldinger om den ene svækkelse af naturpolitikken efter den anden.

Hvis regeringen skal leve op til sit eget motto, er der brug for en helt ny politisk vilje. Og en handlingsplan for Johannesburg-opfølgningen, der består af andet end ord. Vi vil meget gerne snart se noget konkret, konstruktiv og visionær handling!

Guld og grønne 2015-mål

Af Torleif Jonasson, Formand for 92-gruppen

På 92-gruppens konference "Guld og grønne skove" den 4. september henvistes flere gange til FN's 2015 mål. Målene har den indlysende fordel, at de er nemme at forstå. Desværre er det også nemt at se, at selvom visse regioner i verden kan nå nogle af målene, så ser de nærmest ud til at være uopnåelige for landene i Afrika syd for Sahara.

Særligt Danmarks forhold til det ottende 2015-mål, der blandt andet omhandler sikring af stigning i bistand, er kritisk i lyset af regeringens nye udenrigs- og bistandspolitiske strategier og finansloven. Danmark har brudt bistandens binding til BNI, og er blandt andet derfor på vej ned mod 0,8%, samtidig med at de andre EU-lande viser stigende kurver.

I forbindelse med lanceringen af hjemmesiden www.2015.dk den 1. september, fremlagde Udenrigsministeren Danmarks nationale fremskridtsrapport i forhold til det ottende 2015-mål. At Danmark er det første industrialiserede land, der offentliggør en nationalrapport, er godt; men det er beskæmmende, at rapporten mere fremstår som en pæn PR-publikation, stort set uden konkrete angivelser og indikatorer, og uden en diskussion af de problemer der er, før mål 8 kan opfyldes. Regeringen bør bruge den kommende danske Johannesburg-handlingsplan som anled-

en diskussion af de problemer der er, før mål 8 kan opfyldes."

ning til at udarbejde de manglende klare mål og indikatorer for, hvordan og hvornår Danmark vil leve op til sin del af ansvaret.

Regeringen brugte meget tid op til Johannesburg-topmødet sidste år til at promovere deres visioner om en "Global Deal". 2015-målene er jo denne "Global Deal", og Danmark skal leve op til sin del af aftalen, det ottende 2015-mål: At skabe et globalt partnerskab for udvikling.

Fiskeriaftaler: Partnerskaber eller udbytning?

Af Espen Nordberg, WWF Verdensnaturfonden

"Reformen af fællesskabets fiskeripolitik (2002) barslede med et nyt koncept, nemlig Fiskeripartnerskaber."

EU har i årevis haft en ventil for den stigende overudnyttelse af hjemlige fiskeressourcer: Fiskeriaftaler med ulande. Reformen af fællesskabets fiskeripolitik (2002) barslede med et nyt koncept, nemlig Fiskeripartnerskaber. Rimelige og retfærdige aftaler, hvor de rige lande betaler mindre rige lande for at fiske i deres have. Ideen er god, men der er ikke enighed om den EU-landene imellem. Og derfor er forhandlingerne endnu engang taget af dagsordenen for det kommende rådsmøde.

"Ideen er god, men der er ikke enighed om den EU-landene imellem."

Det der skaber problemer i EU-forhandlingerne er et afsnit i EU's fiskeripolitik om fællesskabets fiskeriaftaler. Her loves det, at fremtidens fiskeriaftaler bliver partnerskabsaftaler (Fisheries Partnership Agreements). Ikke blot økonomiske aftaler, men partnerskaber der skal integrere aspekter som miljø og udvikling.

"De sydlige medlemslande kæmper for at stække partnerskabsideen."

Kohærens er nødvendigt, - men er det muligt? Med det italienske formandskabet ser det sort ud: De sydlige medlemslande kæmper for at stække partnerskabsideen. Det værste der kan ske er, at de udviklingsvenlige lande ikke tager deres ansvar alvorligt og lader de sydlige erhvervsinteresser dominere. WWF opfordrer den danske fødevareminister til at tage aktivt del i forhandlingerne og sikre, at der fremover kun indgås økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtige fiskeriaftaler med lande uden for EU.

"WWF opfordrer den danske fødevareminister til at tage aktivt del i forhandlingerne"

ARRANGEMENTER

Et skridt frem eller to tilbage - er vi vi kommet nærmere på fri og fair handel efter WTO's ministermøde i Cancún?

Mandag d. 29. september kl. 17-19

Politikens foredragssal, Vestergade 28, København

Hør om resultaterne af konferencen og fremtidsudsigterne for WTO. Kan den igangværende forhandlingsrunde afsluttes som planlagt næste år med væsentlige liberaliseringer - og hvor står udviklingslandene i den sammenhæng?

Tilmelding på tlf. 70158515, mandag til fredag ml. 13-17

Debatmødet er arrangeret af Politiken i samarbejde med Dansk Industri og 92-Gruppen

Offentlig konference om "Energi og Klimapolitik i EU og Danmark

Tirsdag den 21. oktober kl. 13.00 til 17.00

"Landstingssalen" på Christiansborg.

Oplæg ved: Søren Dyck-Madsen, Det Økologiske Råd
Lars Georg Jensen, WWF, Helge Ørsted Pedersen, Planlægningschef i i Elkraft System, Frede Hvelplund - Professor på Aalborg universitet

Politikerpanel: Svend Auken MF (A), Helga Moos MF (V) (inviteret), Martin Lidegaard MF (RV), Helle Sjelle MF (K) (inviteret), Anne Grethe Holmsgaard MF (SF), Aase Madsen MF (DF) (inviteret)

Arrangør: Det Økologiske Råd, Europas Miljø og EnergiDebat.

Gratis arrangement, idet konferencen forventes støttet af Nævnet vedr. EU-oplysning

Tilmelding obligatorisk på tlf. 33 15 09 77 eller

info@ecocouncil.dk **senest 17. oktober** af hensyn til adgang til Christiansborg.

Regeringskonferencen og miljøet - Offentligt møde

Tirsdag d. 11. november kl. 14.30-17

"Trekanten", Københavns kommunes Miljøkontrol, Kalvebod Brygge 45.

Oplæg ved: Christian Ege, Det Økologiske Råd: Vil den nye forfatningstraktat styrke miljøpolitikken? Michael Minter, Danmarks Naturfredningsforening: Hvad gør de europæiske miljøorganisationer op til regeringskonferencen? Politikerpanel: Lone Dybkjær, MEP (RV), Jørn Jespersen, MF (SF), Niels Busk, MEP (V)

Arrangører: Det Økologiske Råd og Europas Miljø

Pris: 200 kr for institutioner, gratis ved personlig deltagelse.

Tilmelding til Det Økologiske Råd, 33 15 09 77,

info@ecocouncil.dk

Mødet støttes af Nævnet vedr. EU-oplysning

Publikationer:

"Energi, klima og forsyningsikkerhed i EU og Danmark"

Det Økologiske Råd udgiver en debatbog om dette emne i september 2003. Debatbogen indeholder 13 grundige artikler skrevet af 13 centrale aktører i Danmark. De 13 skribenter giver

hver deres syn på den nuværende situation og den fremtidige energi- og klimapolitik i EU og Danmark.

Debatbogen er derfor uundværlig for energi- og klimaintereserede, som ønsker at deltage i efterårets forventede skarpe debat og dansk energi- og klimapolitik.

Bogen er på 128 sider og koster 40 kr. + porto og eksped.gebyr på 10 kr. ved forsendelse. Bogen er støttet af Nævnet vedr. EU-oplysning.

"Liberaliseringen af energiforsyningen i EU og Danmark"

Det Økologiske råd udgiver andet hæfte i serien om "Energi og Klimapolitik i EU og Danmark" i september 2003.

Dette hæfte behandler betydningen af den omfattende liberalisering, privatisering og centralisering, som er sket i EU og Danmark igennem det sidste årti.

Liberaliseringen har således gjort det sværere at føre en fornuftigt energi- og klimapolitik i de enkelte lande, og har afgørende betydning for at energiforsyningsikkerheden mindskes med risiko for voldsomme prisstigninger og omfattende nedbrud i energisystemerne.

Hæftet er på 16 sider og er gratis - Det tilsendes mod betaling af porto og eksped.gebyr på 10 kr. pr forsendelse.. Hæftet er støtte af Nævnet vedr. EU-oplysning.

REDAKTION

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo, 92-gruppen, Ida Thuesen og Theresa Kjærside, WWF Danmark.

Tidligere numre kan ses på www.92grp.dk

Såfremt nyhedsbrevet ønskes afmeldt, sendes mail til t.kjaerside@wwf.dk.